

Nota risicobeheersing en weerstandsvermogen Vervoerregio Amsterdam 2024

1 Doel

Deze nota beschrijft de wijze waarop binnen de Vervoerregio wordt omgegaan met risicobeheersing en weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening.

2 Risicobeheersing

Risicobeheersing (of risicomanagement) kan worden gedefinieerd als een proces van gestructureerde analyse van de risico's die op een organisatie af komen. Daarbij hoort een continue aanpassing van doelen, risico's en beheersmaatregelen: plan – do – check – act. Risicobeheersing is een continu proces, alleen al omdat wijzigende wetgevingen, bedrijfsdoelstellingen en het treffen van maatregelen in veranderende omstandigheden dit van ons eist.

Op tactisch en operationeel niveau worden, als onderdeel van het zogenaamde Three Lines model, risico's onderkend en beheersmaatregelen getroffen. Het Three Lines model is de Engelse term voor checks en balances van de eerste lijn (meestal het primaire proces), de tweede lijn (de financial-, business- en projectcontrollers) en de derde lijn (concerncontroller). Onder deze categorie risico's vallen bijvoorbeeld de projectrisico's. In de spelregels projecten staat omschreven hoe de Vervoerregio invulling geeft aan de samenwerking in projecten met haar partners in de regio. Daarin zijn ook de spelregels rondom risicobeheersing binnen projecten opgenomen.

Op strategisch niveau voeren de lijnmanagers met de concerncontroller en de directieleden periodiek een risico-inventarisatie uit, met als resultaat de Top 10 strategische risico's. Deze risico's worden vermeld in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen. Van de risico's worden de oorzaken en gevolgen beschreven alsmede de van toepassing zijnde beheersmaatregelen.

3 Weerstandsvermogen

3.1 Definities

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

De weerstandsratio of ratio weerstandsvermogen is gelijk aan het weerstandsvermogen. De weerstands-ratio wordt in een getal uitgedrukt, het weerstandsvermogen in een percentage.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit of beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de Vervoerregio beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen risico's. Dit zijn de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. De Vervoerregio hanteert hiervoor de Top 10 strategische risico's. Deze worden jaarlijks minimaal één keer geëvalueerd en geactualiseerd. Hiertoe behoren overigens niet de projectrisico's. Hiervoor zijn immers maatregelen genomen in de vorm van risicobeheersing binnen de projecten en risico-reserveringen in de projectbegrotingen.

3.2 Bepaling van de hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit of beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de Vervoerregio beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. In de afgelopen jaren zijn hiervoor in de jaarrekeningen en begrotingen de niet bekleemde BDU gebruikt. In de begroting gaan we uit van de niet bekleemde BDU. Dit wordt ook vrij beschikbare DBU of spaarsaldo BDU genoemd. In de jaarrekening wordt de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald door de stand van het BDU-saldo.

De beschikbare weerstandscapaciteit in de begroting is het BDU-saldo per 31 december van het eerste begrotingsjaar. De beschikbare weerstandscapaciteit in de jaarrekening is het BDU-saldo per 31 december van het boekjaar.

3.3 Bepaling van de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen risico's. Dit zijn risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Dat betekent dat de projectrisico's hier niet toe behoren. Hiervoor zijn immers maatregelen genomen in de vorm van risicobeheersing binnen de projecten en risico-reserveringen in de projectbegrotingen. De risico's in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen noemen we strategische risico's.

De risico-inventarisatie wordt uitgevoerd door de lijnmanagers met de concerncontroller en de directieleden, op basis van een zgn. expert-inschatting. Om de financiële impact van de risico's in te schatten wordt de volgende werkwijze gevolgd.

Van de onderkende risico's is de financiële omvang van de risico's in risico-categorieën ingeschat.

De categorieën zijn <€1 miljoen; €1-5 miljoen; €5-10 miljoen; €10-20 miljoen; €20-50 miljoen; €50-100 miljoen; >€100 miljoen.

- Vervolgens is de impact (effect) in euro's bepaald op het categorie-gemiddelde of, in de hoogste categorie, de ondergrens. Bijvoorbeeld, van een risico dat is geschat op €10-20 miljoen is de impact €15 miljoen.

De risico-inschatting is hoog of laag. De kans bij hoog risico = 75%, de kans bij een gemiddeld tot laag risico = 25%.

- Het financiële risico wordt bepaald door impact maal kans.

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële impact van de Top 10 strategische risico's.

3.4 Beoordeling van het weerstandsvermogen

Het is van belang te weten of er sprake is van toereikend weerstandsvermogen. Om het weerstandsvermogen te beoordelen wordt vanaf 2021 gebruik gemaakt van de onderstaande normering:

Ratio weerstandsvermogen (x)	Betekenis
$x > 2,0$	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De regioraad streeft naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal voldoende. Mocht de ratio op enig moment dalen onder het niveau voldoende, komt het dagelijks bestuur binnen 6 maanden met een voorstel hoe de ratio op het door de regioraad gewenste niveau kan worden gebracht.

4 Inwerkingtreding

Deze nota reedt in werking op de dag na vaststelling en blijft van kracht tot de inwerkingtreding van een nieuwe Nota reserves en voorzieningen.

5 Citeertitel

Deze nota wordt aangehaald als: "Nota risicobeheersing en weerstandsvermogen Vervoerregio Amsterdam 2024".